

Posudek na rigorózní práci

Mgr. Arnošta BRAUNERA

ZMĚNY VE STRUKTUŘE OSOBNOSTI ODSOUZENÝCH PO ABSOLVOVÁNÍ TERAPEUTICKÉHO PŮSOBNÍ VE SPECIALIZOVANÉM ODDĚLENÍ VE VĚZNICI MÍROV

Zacházení s odsouzenými ve výkonu trestu odnětí svobody je v současné době obecně poznamenáno jistou stagnací specifických metod a forem jejich ovlivňování. Důraz je kladen na bezpečnostní, technické a administrativní oblasti. Vyjít z tohoto svazujícího rámce bývá pro specialisty českých věznic (psychology, pedagogy, sociální pracovníky apod.) velice nesnadné. Narážejí nejen na nepochopení uniformovaného vězeňského personálu, ale často i na striktní omezení jejich specifické činnosti se strany vedení věznice. K tomu se připojuje přirozená nedůvěra a ostražitost samotných odsouzených. V předložené rigorózní práci autor navazuje na svoji diplomovou práci a prezentuje v ní výsledky efektivity specializovaného zacházení s odsouzenými s poruchami osobnosti. Podává obraz a argumenty pro možnosti analogických postupů i v současných podmínkách penitenciární praxe.

Rigorózní práce má teoreticko empirický charakter. V teoretické části je jednak podán přehled o vybraných teoriích delikvence a etiopatogenezi poruch a o možnostech intervence a terapeutických postupů u poruch osobnosti. Dále je prezentována historie zavádění specializovaných oddělení, humanizační snahy v českém vězeňství a jejich zákonná ustanovení po roce 1989. Závěrečná kapitola teoretické části je podrobně věnována organizačním a především obsahovým záměrům a realizaci zacházení s odsouzenými s poruchou osobnosti v rámci specializovaného oddělení ve Věznici Mírov.

Empirická část práce je klasicky tříděna – problémové okruhy, cíl práce (formulace hypotéz), popis použitých metod, charakteristika zkoumaného souboru, výzkumný postup, prezentace výsledků, diskuse. Výzkumná sonda má longitudinální charakter – sledování odsouzených od jejich vstupu do komunitního systému až po jeho skončení. Na základě vstupního a závěrečného psychologického vyšetření bylo provedeno zhodnocení získaných výsledků. Stanovená hypotéza měla potvrdit odlišnosti především v dotazníku CAQ. Soubor tvořilo 30 odsouzených s poruchou osobnosti a chování, kteří absolvovali terapeutický program v délce 4 let. Na základě rozsáhlého anamnestického dotazníku, který byl aplikován při vstupním psychologickém vyšetření, je soubor detailně popsán a doplněn příslušnými grafy a tabulkami.

V rozsáhlé diskusi pak autor uvádí a komentuje získané výsledky, především v použitém dotazníku CAQ, kde naměřené hodnoty převážně potvrdily stanovenou hypotézu.

Seznam literatury - především domácí - je dostačující a je v rigorózní práci adekvátně používán. Také v přílohové části jsou uvedeny nezbytné doplňkové materiály. Zajímavé by bylo v této souvislosti uvedení i kasuistiky odsouzeného, který prošel – úspěšně či neúspěšně - popsáním komunitním systémem.

Uvítala bych - jako posuzovatel rigorózní práce - větší přehlednost, např. grafickou, a utříděnost kapitol 1.1. a 1.2. Jsou nezbytným teoretickým vstupem do dalších počinů autora. Těžiště práce však spatřuji především v oblasti praktických aplikací. Autor zúročil nejen své bohaté profesní zkušenosti jako pracovník vězeňství, nýbrž svými výsledky a závěry podpořil vizi současných specialistů, že jejich návrhy na zacházení se specifickými skupinami odsouzených (např. alkoholiky a dalšími drogově závislými, s odsouzenými, u nichž je diagnostikována porucha osobnosti atd.), mají svůj nepodcenitelný smysl a význam.

Závěr

Teoretické znalosti a osobní praktické zkušenosti umožnily autorovi zpracovat studii aktuální, podnětnou a přínosnou pro oblast penitenciární praxe.

Rigorózní práci d o p o r u č u j i k úspěšné obhajobě

Praha dne 19. října 2010

PhDr. Miluše Urbanová, CSc.